

ISBN:

Eserin Adı:

**GÜLCE EDEBİYAT AKIMI ŞİİR TÜRLERİ İLE
DİVAN Ü LÜGÂT'İT TÜRK EFSANELERİ**

Eserin Yazarı :

Mustafa CEYLAN

İletişim:

0535 622 43 16

Ceylanmustafa_07@hotmail.com

Web:

www.gulceedebiyat.net

İÇİNDEKİLER

Divan'ı Lügat it Türk Efsaneleri:

2-Türk Efsanesi.....	6
3-Türkmen Efsanesi.....	12
4-Beş Oğuz Efsanesi.....	16
5-Barsgan Efsanesi.....	23
6-Kazvin Efsanesi.....	28
7-Türk Takvimi Efsanesi.....	31
8-Altun Kan-Öge Efsanesi.....	41
9-Tutmaç Efsanesi.....	45
10-Böke Efsanesi.....	48
11-Bukuk Efsanesi.....	53
12-Çiğil Efsanesi.....	58
13-Cin Efsanesi.....	62

Divan-ı Lügat-it Türk

TÜRK EFSANESİ

Biliyor musunuz?

“Türk’ün hoş görüsü ne kadar büyükse

Türk’ün “kini” de

En az onun kadardır.”

*

Offf ki offf! ! !

Bu ne demek ay balam?

Bu ne demek?

*

İşte bu efsane

Anlatır bize...

Kin’in büyüğü nasıl?

Öyle şey mi olurmuş?

Demeyin sakın!

Kaşgarlı’m anlatır Türkün ilk lügâtında

İki rivayetle

İşitin, belleyin, duyun...

Dinleyin bakalım can kulağıyla:

İkiden biri

Aynen şöyle:

“Türk;
Tufanda Hazreti Nuh’un oğlunun adı”
Ki
Biz
Hep
O
Türk’e
Rastlarız
Mitolojik
Destanlarda heyyy! ...

Yunan’da, İnan’da, Hint’te, Yemen’de
Dilinde Herodot’un
Sankristçe’de, Arapça’da, Farsça’da
Gönüldaşlarımız,
“Afrasyab” dese de bizim Alper Tunga’ya
Hakikati yansıtır elbet, yansıtacak da
Türkçe-Gölce destanlarımız,
Zira sığmaz dar kalıplara onlar
Büyükten büyüktür
Vallahi büyüktür heyyy! ..

Yapma, uydurma değil,
Sonradan olma hiç değil!
Asırların ta ötesinden
Çağlayarak akıp gelen ırmak

Burcu burcu Türkçe, gökçe dilimiz,
Nakış nakış heybemiz, halımız, kilimimiz
Bizi biz yapan halayımız, barımız, harmandalımız
Seğmenimiz, efemiz, dadaşımız,
Köy köy, il il, bucak bucak, büyük – küçük töremiz,
Köklerimiz yüzyılların göğsünde
Ağıtlarımız, türkülerimiz, şarkılarımız
Kısaca destanlarımız
Türk'tür eyyy,
Türk'tür heyyy! ..

*

Diğeri ise
“Hadise” dayalı bilgidir canlar.

Türklerin yurtları olan o yüksek yerde
Yaşadıklarını niçin?
Ve geri planda
Savaşçı oluşlarının
Açıklar sebebini...

*

Efsaneye göre:

Allah vergisidir
Türk'ün savaşçılığı...

Buna dair

Der ki Kaşgarlı usta:

“Türk...

Allah’ın selâmı üzerine olsun

Nuh’un oğlunun adı....”

“Ve Türk adı,

Allah’ın verdiği bir addır.”

*

Nakilci tarih

Kopyacı zaman anlatır şöyle:

“Bize

Ehl-i mübârekten

Şeyh ve imam

“El-Hüseyin ibn Halef”

“El Kaşgari” dedi,

Ona da

“İbni el Garq”î demiş:

“ İbn Ebî’ d Dünya” diye tanınan

Şeyh Ebû Bekr el Mugîde’l-Cercerânî’nin

Aktardığı “Ahir Zamana Dair” kitabında

Ki

İsnat zinciri Peygamber’imize dayanan

Bir hadise gore;

Allah ü Teâlâ:

'Benim bir ordum vardır,
Türk adını verdim ona.
Doğuya yerleştirdim.
Kızarsam bir halka,
Kızarsam şayet,
O ordumu
O halk üzerine
Musallat
Kılarım! ”
Ve
Devamla
Der ki:

“İşte Türklerin bütün
Mahlûkattan üstünlüğü şudur:

Cenab-ı Hakk onlara isim vermeyi
Almıştır kendi üzerine,
Onları
Arzın en yüce
Ve en havadar yerine
Yerleştirmiştir,
Üstelik bir de

“Kendi ordum, demiştir.”

*

Kaşgar bahçelerinden gönüllere bir gül at
Unutma güzel dostum, gelecek nesle anlat.

Baştan başa bu cihan, yalan yanlış söylese
Düşme çaresizliğe, gökyüzünü sen çınlat!

Duyur sağır kulağa, göster görmeyen göze
Uyuyan varsa şayet, yeniden bir hatırlat.

Sarı da şu Gülcene, bizi söylet sen bize
Tarihe, efsâneye çiziver kutlu bir hat

Gel Kutadgu Bilig’den, aş çağları, uzan gel!
Asımların neslini bekliyor bak Safahat.

“Dedene sor da öğren” diyor ki, hasta kalbim
Yıkıldı oyunlarla kaç yüz yıllık saltanat.

Bırak oynu-oynaşı, aslına dön yiğidim!
Türk’ün kutlu töresi, inan ki şiiir, sanat...

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)

Divan-ı Lügat-it Türk

TÜRKMEN EFSANESİ

-I-

Bir üzüm bağının yanından geçen ordu
Astıysa dalına her çiltim bedelini
Nice nice hanlar, kubbelerle sebiller
Yapıp bıraktıysa, şen ettiyse ilini
....Muştulu seherlere göklerden rahmet insin
.....Bu orduya komutan Oğuz Atam bilinsin.
Bundan böyle
Türk ilinde doğan
Gül nefesli bebekler
Beşiklerde övünsün.
Çaşıtların en güçlüsü diz çökerek
Eşiklerde dövünsün...

Yırtıcı şahindir öncüsü var yol açar

“Ak tolgalı beydir, bin atlı akınlarda”
Geçtiği yerlerde gül üstüne gül açar
Değil yaban elde, vallahi yakınlarda!
.....Yağız atın topuğu yağılara ders versin
Kara günler gelende bir Bozkurt yol göstereyin.
Bundan böyle
Türk ilinde düğün olsun, toy olsun
Ay gecede yıldızlarla
Sarmaş dolaş görünsün...
Birliğime kem bakan göz: kör,
Fesat, fitne ve nankör
Yürümesin sürünsün...

Aldım dip dedemden adımları Türkmen diye
Nerde Zülkarneynler tarihten silindiler?
Medeniyet bizden insanlığa hediye
Işığa varsa yol, Türkün destanı çiler
.....Rüzgârı geçecek yiğitler ata binsin
.....Türküler söyleyin, analarım sevinsin
Bundan böyle
Oğuz Atam kime verdiyse ad
O ad ile bizi sakın ola bölmesinler,
Aynı kökten gelen soylar ve boylar
Türküm diye meydanlarda
Can özünü bürünsün.
Tam yirmi dört koldan yirmi dört sancak

Bir bayrağın ardı sıra yürünsün.

Yürüsün hey koç yiğitler, dele dele yürüsün nice dağı
Çağı geçsin deli toynak, mızraklar ve kartallaşan
kanadım

Anladım Hira'dan gelir, en mübârek ve en kutsal bir
mesaj

Bir mesaj ki gök dolusu;

.....Kurtuluşum,

.....Yakın eder uzağı

İşte o mesajdan sonra

Türkmen denildi bana hey!

Ben Oğuz, Ben Selçuklu,

Ben Kayıyım Osmanlı'da altı yüz sene

Şahit buna doğu batı, kuzey güney

Hey ki hey! ! ! ...

-II-

“Şu destandı”, destanlar içinde gerçek bir destan

Tarihlerin aklını yitirdiği zamandı

Gitmişti hakan otağı uzak diyarlara

Tam yirmi iki kişi kalmıştık biz

Hem de çoluk çocuk, hep birlikte

Bir kalede...

Sonradan iki yiğit daha çıka geldi

İki koca yürekli yiğit

Kalemize, içimize
Dili bizden, özü bizden, sözü bizden
Uzuncaydı saçları
Görülmezi görürdü göz uçları
Yıldızları yakalardı her gece
Çok kuvvetli avuçları
Hoş görü, tebessüm, aydınlık bir yüz
Sakin, mert, korkusuzdular gece gündüz
Onları gören Zülkarneyn:
-“Türkmenend bunlar” dedi de
Başka bir şey demedi, geldi, geçti...

Belli ki yirmidört boy idik biz bu kalede
Aynı dağın karı, aynı suyun gözesi
Ve Oğuz Ata'mın ordusunun ardı sıra
Göreapan görevliler gözdesi...

*

Yazdılar böyle böyle anlatarak yazdılar
Gülce gelene kadar Zülkarneyn'i yazdılar
Kaşgar' dan Mahmut'um ben, sözümü iyi bellen
Biz varız bu dünyada, olmasın asla sen ben!

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

BEŞ OĞUZ EFSANESİ

“Yuluğ Tekin” kaleminde “Kültigin” bir ışıktı
Orhun Nehri Vadisinde yükseldi âbideler.
Yiğitlik, aşk ve tabiat kopuzlarda koştu
“Aprınçur Tigin” söylerse, has şiir göğü deler.
....Üç mısralık bentlerle mısra başı kafiyeler
.....Sav’dır ata sözleri, kurt ulur, zaman eler
Sagu’dan çıkar gelir, bir ozan ki “Çuçu” derler.

Efsâne efsâne çalar, söyler dile kolay
Aldım her sözünden Dedem Korkut havasını
Yesevi dergâhı bir benzeri olmaz saray
Postuna oturup anlasaydık sevdasını
...Gör ey gözbebeğim Oğuz Kağan rüyâsını!
.....Bil ey köhne tarih yiğitlerin en hasını!
.....Bil ve çiz yeniden dünyanın haritasını!

-II-

Allah millet yolundaydı yiğit Oğuzum
Anlatayım birer birer dinleyin kuzum:

Devletin zayıf olduğu bir zamanda,
En sevdiği atını ister düşmanları ondan

Verir...
Sonra,
Eşini isterler
Onu da
Evet onu da verir.
Daha sonra
Çorak bir toprak parçası ister düşman

Oğuz Kağan
Fırlar al ateş içinde yerinden:

“Verdim,
Evet verdim
Atım ve eşim
Kendi malımdı, bana aitti verdim,

Fakat
Çorakta
Olsa toprak
Milletimindir
Asla veremem! ” der
Ve toplar birliklerini
Ani bir baskın yaparak düşmanı
Mağlup eder, perişan eder, yakar, yıkar...

Önce devletim, milletim, vatanım
Sonra da şahıslar işte

Bir Türk Oğuz töresidir
Bu böylece biline

-III-

Bilinmezdi; adı, sanı yoktu bir çok ulusun
Milâttan kaç bin yıl önceydi Orta Asya'da
Toynakların nal iziyle demir dağların
Erim erim eridiği zamanlarda,
Bir Bozkurt'un dolunayda çıkarak
Orduların önüne düştüğü
Ve zaferlere yürüdüğü
Oğuz Kağan ikliminde
İcad edip tekerleği
Gacur gucur bir kağniya
Takıveren bir el idi
Beyler beyi şol Kanglı Bey
Hey ki hey!
Aman ey!

.....Ve bugün;
Dönüyorsa tekerlekler, eriyorsa mesafeler Uçak, tren ve
otobüs, daha başka neler neler
Borçludurlar her birisi Kanglı Bey'in kağnisına
.....Hey ki hey!
.....Balam ey!
.....Alın, götürün bir anda beni

.....”Kanglı boyu” konuk eyler bilirim
Ben Oğuzum, onlar benim dayım, halam hey!

-IV-

İtil derim, Volga derim fark etmez
Bir çılgın su ki, köpürende susmaz ki
Oğuz Kağan ordusunu karşı kıyıya
Geçirmeli mutlaka kağnısıyla, atıyla
“Ne etmeli, nasıl olsun?” diye düşünüyorken
Ağaçların içini oydu oydu, sarıp bağladı
Bir bilgindi çıka geldi hey! “Kıpçak” yaptı yani gemi.

O

Günden

Bu güne

Su kaldırır;

Yelkenler fora! ..

Kayık,gemi,vapur

Düşülmez ki asla zora.

Aman, aman, aman hey!

“İçi oyuk ağaç demektir Kıpçak”

Soyu, sopu sever suyu yaman hey! ...

İskelede bekliyorum bir Kıpçak’ın kızını

Gelirse bakışıyla beni eder duman hey!

-V-

Ve

Yolda

Giderken
Büyük bir ev
Görüverdiler:
Duvarları altın,
Pencereleri gümüş
Çatısı da demirdendi.
Kapalıydı çelik kapısı.
Ve
Baktı
Yaklaştı
Süzdü evi.
“Temürdü Kağıl! ”
Diyerek seslendi
Verdi sonra emrini:
.....“Sen burada kal yiğidim
.....Aç çatıyı, aç kapıyı, aç!
.....Soyun sopun olsun Kalaç! ”
. Oğuzlayın bayrak bayrak yürüyüşün,
Yürü, sende yürü; geri kalma, çalış, düşün!
İşte böyle Kalaç, Kangıl ve de Kıpçak
Düşün, el ele verip, al bayrağın ışığında yollara
.....Bozmayın birliği, dirliği aman!
.....Zaman, çok fena yaman..

-VI-

Kağanların atları, kartaldı kanatları

Köpüktü ağızlarında nefes nefese
Rüyâ gören boz atların
İnatları..
Ya Oğuz Kağan'ın atı?
O nasıl bir attı ki,
Buzlarla örtülü büyük bir dağ içine kaçmış
Ve peşindekileri de
Günlerce uğraştırmıştı.
Yakalayıp getirenler
Dönmüştüler kardan adama
“Siz Karluksunuz” dedi Oğuz Kağan
Ve ekledi:
.....“Karluksunuz!
.....Buz Dağının içinde başı dik
.....Yüzyıllarla buluşursunuz.
.....Üşümek nedir bilmez,
.....Yürekten tutuşursunuz...”

-VII-

Kardeş çocukları, amca oğulları Oğuz'un
Karluk, Kıpçak, Kangıl ve de Kalaç...
Kaşgarlı Mahmut'un dilinden aldım
Sunmak için nesillere bunları.
Siz de, sizler de, kanmayın-alданmayın yad'a-yabana,
Zorluklar karşısında sakın ola yılmayın!
Önce dil, sonra devlet –millet-aile
Ve elbette unutmayın Yüce dini,

En sonra da “ben” diyenlerden olun
.....Rehberiniz bilim olsun,
.....Yüreğiniz sevgi dolsun...
.....Keşif, icad, çare bizden insanlığa
..... Armağan olsun...
.... Yüce Türk Milletini boy boy, soy soy
.. Yakın-uzak, akraba, bir, beraber eyleyen
..... Yaradan’a hamdolsun...

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Bahçe)

Divan-ı Lügat-it Türk

BARSGAN EFSANESİ

Hey ki heyy! ..

Sesimin ulaştığı mor menekşe sana derim, sana heyy! !!

Kuzu sessizliği bakışlarına vurgunum biliyorsun

Biliyorsun içimdeki bulutta gizli fırtınalarım

En uzak kıyılarda özlemimin raksı var şimdi

Tarih utanır yalanlarından

Ben sana ağlarım...

Hey ki heyy! !! Amanın hey! !!

Hani kara gecelerime düşerdi ateş topu sözlerin

Ve seslenirdin ya kor alev içinde

.....“Tarihi çevir nal sesi kısrağın sesi bunlar

Delmiş Roma'nın kalbini mızrak gibi Hunlar”

Derdin ya mor iklimde mor dūşlüm
Ben aynı bozkırın deli rüzgârı
Unutmadım her bir sözünü
Seni düşünürüm...

Seher vakti Kaşgar'dan, bir gül uzat bana
Ya da bin menekşe busesi olur mu canım?
Çaladursun dedem Korkut kopuzunu yeniden
Ve sen
Barsgan çayırlarında koşan atların
Destanını anlat, susma anlat bana..
Nicedir rüzgârı esmiyor neden kutlu beldenin?
Bir haber gönder, bıktım, usandım gurbetlerden
Deli kuşlar misâli peşindeyim senin...

Konuş ey şiir, sen de durma yaz ey kalem!
Dinsin gözlerimizdeki yaş, silinsin onca nem
Ve gerçeğin güneşi doğsun kara dağlar ardından
Kurtulayım, kurtulayım mor menekşe bakışım
Bu hasretlik derdinden...

*

"Küçümseme Kaşgar'ı, ki merdanlar gömülmüş,
Hazreti Sultan Satuk Buğra Hanlar gömülmüş.

Halkı için can verip, düşman ile savaşmış,

Ol şehid ü kahraman Alp Arslanlar gömülmüş.

Yazmış “Kutadgu Bilig” halkı etmiş bahtiyâr,
Yusuf Has Hacip gibi ilm'erbablar gömülmüş.

Yadigâr etmek için cihana yazdı “Divanü Lûgat”,
Mahmudu'l Kaşgari gibi şeref-şanlar gömülmüş.

Celbetmiş Şavki'yi halk için ışıklar saçıp
Bu şehirde nice merdan-canlar gömülmüş. <*>

*

Barsgan: evet evet Barsgan
Issık göl yakınında on okların diyarı
Ata şehri Kaşgarlı Mahmut'un
At bakıcısı Barsgan'ın adını alan yer
Suyu güzel, havası güzel kutlu belde...

*

Hey hey sultanım heyy! ! !
Köroğlunun babasıyım bir at için bir göz veren
Dadaloğlu dilim benim, Avşarlara söz veren
Mesafeler sıfırlayan yağız atlarla kaç bin asır yaşamışım
Hey civanım, mor fistanlım duy beni hey! ...

*

Liderleri, komutanları, hanları, sultanları
Bağbuğları, hakanları çek çıkar tarihten birer birer
Ve getir yanlarına

Sezarları, tiranları, cümle kahramanları olmaz mı?
Ve aliver bakalım altlarından
O güzelim atları “Perukası düşen aktöre

Dönmez mi? ” cem-i cümlesi(*)
Yıkılıp gitmez mi at olmayınca
Mağrur bakışlı saltanatları? ...

“Yeşelleri alevden al bir ata binmişim”
Topuğunun sesini dolunaylar dinliyor
Rüzgâr kanatlarıyla nice düşman yenmişim
Zaferlere koştukça vallahi serinliyor.

İnce bacaklarıyla yaylanıp Çin seddinden
Su içiyor Ege’de, hasreti var Tuna’ya.
'Haşmetli kafasından, âhenkli gövdesinden'
Boncuk boncuk ter akar köpüren mavi suya.

Sular ki atlarımın dinlendiği son çizgi
Seyhun Ceyhun adını Seyhan Ceyhan yapanlar
Sular ki at kuyruğu, kabul etmez bir büzgü
Ömründe bir kez ata binmeyenler ne anlar?

Getirin hey getirin, yağız atlar getirin
Işıktan hızlı koşan Buraklar düştü derde.
Zulmü var makinanın, yürüyen ölü filin
Rüyâ gören atların sonsuz vefası nerde?

Mustafa CEYLAN

() Kutluk Şavki (1876-1937) Kaşgar'da yetişmiş bilim sever bir zattır. O, tahsilini; Kaşgar medreselerinde, Kahire'de, İstanbul'da ve Moskova'da yapmıştır. Kaşgarlı Mahmut'u iyi öğrenen ve şuurlu bilginlerden olan Kutluk Şavki, XX. yüzyılın başlarında yazdığı "Kaşgar" adlı bir şiirinde bu mısralar bulunmaktadır.*

() "Perukası düşen aktör" sözü üstad Necip Fazıl Kısakürek'e aittir. Bu bölüm üstadın ilhamla kaleme alınmıştır.*

(GÜLCE-Bahçe)

Divanü Lügat-it Türk

KAZVIN EFSANESİ

Alper Tunga Hakan'ın kızının şehri bura
Yakındır Buhara'ya, dayanır son sınıra.
Tunçtan bir kalesi var, kartallaşıp ordan in!
Gökçe kızı temsilen adına derler "Kazvin."
Kazvin Kazvin can Kazvin
Tarihte destan Kazvin
Asırlardır sensizim
Gönlümde sultan Kazvin.
Türkçe gülümser güneş, ışıklar kadar çokum.
Gündoğudan batıya engel tanımaz okum.
....."Kum" sözcüğü Türkçe'dir; Türkçe: Kaymak, bal,
lokum.
.....Dilim varsa ben varım, dilim yoksa, ben yokum.
İnsanlık çiçeğinde hoş görüdür tek kokum.
Komşusu aç dururken uyumayan bir tokum.

Bir kent kurduk doğuda, "Kum" kenti yakınında
Pamuk, ipek, kadife, deri var çıkınında
Düşlerim bayrak bayrak yiğitler akınında
Cenk davulu vuranda, kılıç durmaz kınında.
....Semerkant, Taşkent ve Kum, üçe bölünür uykum.
.....Acep bazı yerlerde, söyleyin neden yokum?

Doğudaki kentlerin bizim değil mi tümü?
Acem gözlü bir yılan, eritti mi gücümü?
Toynakların nal izi, şimdi demir yoludur
Tebriz Tahran arası yolcularla doludur.
Selçuklu ikiz kümbet yapayalnız ağlıyor
Kırk sütunlu köşkte yâr, yüreğimi dağlıyor.

*

Baykend'ten başlayarak tüm Maverâünnehir
İyi dinle, bak, öğren, Türk'ündür şehir şehir.
Kazvin'den daha sonra Merv şehrini kurmuşuz,
Dağa, suya, toprağa Türk mührünü vurmuşuz.
Nerde ki saatleri Türk Türk diye kuran el,
En çılgın takvimlerin kulağını buran el?
Nerde ki kırk yiğitle Çin Seddi'ni yıkan at,
Göktaşından ağır söz, şimşeklerden saltanat?

*

Hey ki canda canım hey, hey ki balam, ağam hey
Vuruldu hey Kazvin' de, vuruldu Siyavuş Bey
Alper Tunga damadı Qaz kızın eri idi.
Kurdun, kuşun, dilinden anlayan biri idi.
Her yıl belirli günde toplanır da Mecuslar
Siyavuş'un kabrine adak adar, gül koyar.
Kesip te kurbanları, kurbanların kanını
O mezarın üstüne dökerler, adeti var.

*

Hey ki canda canım hey, Mahmut'um Kaşgarlıyım
Sözümü dinleyiniz, ben neden efkârlıyım?

Kim demiş ki bu iller, Farisînin ilidir?
Toprağı vatan yapan, bayrak ile dilidir.
Beşbin fersah genişlik, üçbin fersah enlidir
Dön de bir bak tarihe, bu iller hep senlidir.
Diyar-ı Rum'dan Çin'e uzanan bu topraklar
Adımızı sayıklar, göz yaşımızı saklar.
Çalkalansın Hazer'im, kıvransın, yansın artık
Doğ ey şahin bakışım, çağlar uyansın artık!
Alper Tunga kızının
Oyun yeridir Kazvin
Uçsun Elbruz Dağı'na,
Zeytin dallı güvercin
Kazvin Kazvin can Kazvin
Gözleri ceylan Kazvin
Kurban olsun uğruna
Mustafa Ceylan Kazvin.

Mustafa CEYLAN

(Gölce- Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

TÜRK TAKVİMİ EFSANESİ

(-BARS: 12 HAYVANLI TÜRK TAKVİMİNE DAİR)

-I-

Töredir gürül gürül ırmakça akar gelir,
Deler de takvimleri vallahi çıkar gelir.

Zengin dil, zengin halkın birliğinin simgesi
Ona lügattir derler, bu birliğin gür sesi
Efsânesi on iken, İkidir menkıbesi
Töredir gürül gürül ırmakça akar gelir

Bozulmasın birliği ulusumun ey Rabb'im!
Ayyıldız sevdasıyla dolsun taşsın şu kalbim
Bell'olmaz haykırır da belki bir gün o takvim
Deler de takvimleri vallahi çıkar gelir.

*

Zembereği saatin çağların sancısında
Kaşgarlının elinde göğü tutar direği
Göç yolları boyunca kanatlanır güvercin
Bin gül açar yârimin bilirim acısında.

*

Bütün Türk boylarının yaşadığı yerlerde
Akça kuzu saflılığı, akça süttür doğar gün

Seherlerde esen yel, özgürlüğe gebedir.
Kutlu bir düzendir, konuşulmaz korkakça.

Ve

Konuşur yiğitçe, mertçe
Erkekçe konuşur Kaşgarlı Mahmut
Anlatır o günlerden bizlere
Bizi bize anlatır
Anlatır da ay balam
Sanki
Göğü yere ağlatır...

*

Işıklar düşende yeni doğan bebeklerin yüzüne
Gündüzüne Kaşgar'ın yağanda yağmuruyla gül
Eşiklere tutunanda yüzyılların türküsü
Dil verilende anadan süslü beşiklere
Varken hokka divit kâğıtların yanında
Bilgeler bilgesinin kartal bakışı
Yüzyılları delmeli ve gelmeli
Aşıp gelmeli zamanı hem de
Tarihleri
Yaza yaza gelmeli,
Takvimleri
Çize çize gelmeli
Gerçekleri
Süze süze gelmeli
Efsâneyi

Dize dize gelmeli;
Bugünlere gelmeli.

Kaşgar, Türkmen, Kalaç ve Çigil boylarından
Çin'e, Tibet'e,
Hind-i Çin'e,
Mançurilere ve Moğollara geçende töremiz
İlgıt ılgıt esende felsefemiz insan yüreklerine
Demeli, söylemeli, yazmalı
Ustalar ustası
Kaşgarlı Mahmut usta

Bars maddesine geldiğinde
Bakmalı kaldırıp başını göklere
Ve Türk'ün takvimini
Bırakmalı söz üstüne
Ve göz üstüne sürme gibi
Çekmeli ölümsüz sözcükleri...

-II-

Bozkırda çayır çimen
Göçer bir hayat
Yaşyorken ulusum
Belirtmek için
Ekip biçme zamanın
Yaylalara yazın
Göçmeye hep beraber

Kışlağa kışın
.....Çevirmişler
.....Bakışı
.....Göğ
Yapmışlar takvimlerini.
Sonra da
On iki çeşit hayvanın
Alarak adını on iki yıla
Ad vermişler;
.....Yaşlarını çocukların
.....Tarihlerini savaşların
.....Belirleyip mevsimlere rengârenk
...Tad vermişler...
Çıraklığa gönül,
...Tecrübeye, bilgiye, ustalığa
.....Saltanat vermişler..
Ve daha daha başka şeyleri
Dönmesiyle yılların
Hesaplayıp bilmişler,
Geçmişten geleceğe
Taşımışlar anıları
Analara kanad, bebelere hayat vermişler.

“Nasıl olmuş bu? ” diye sorarsanız eğer
Marifetnamede Erzurumlu İsmail Hakkı'nın
Seksen üç beyitlik yazdığı destan gibi
Biz de Kaşgarlıdan dil alıp dilimize

Nakışlayalım olmaz mı?

Gölce gülistan gibi

*

Türk Hakanlarından biri

.....Kendisinden birkaç yıl önce

.....Meydana gelen bir savaşı

.....Bilmek, öğrenmek istemiş

.....Anlatanlar o savaşın

.....Yanılmışlar yapıldığı yılda

*

Biz bu tarihte nasıl yanıldıksa

Bizden sonra gelecek olanlar da yanılmasınlar

Yanılmasınlar off yanılmasınlar! ! !

Yanılan yanılıtır, devirdir akar done done

Yanılan isimler gelecek çağlarda

Dilerim bir daha anılmasınlar

Anılmasınlar oyy anılmasınlar! ! !

Yiğitlerim, yalvaçlarım, ak sakallı bilgelerim

Hiç bir şey bilmez sanılmasınlar

Sanılmasınlar vayy sanılmasınlar! ! !

*

Zaman üzre yakışır mı yiğitler?

Bu ulusa bu yanlışlık söyleyin!

Bundan sonra yanlış yapan olursa

Sofralardan kalkamasın aç olsun
.....Tez toplansın bu meydana kurultay
.....Konuklara ikram edin mutlaka
.....Bağdaş kurup çekinmeden yesinler
.....Yesinler,
.....Kazan kazan sütlaç olsun.
Çağırımız yedi iklim dört köşe
Bir noksanı gidermeye buraya
Gelmeyenin içi rüzgâr dolsun da
Bakışı,
Kalaylanmış bakraç olsun

*

Hep beraber biz şimdi
Korkut Ata töresince
Göğün
On iki burcu ve on iki ay sayısınca
Her yıla bir ad koyalım;
Bu yılların geçmesiyle
Öleni, yitene, doğanı,
Barışı, savaşı, ekini, samanı
Ve güneşe gülümseyen tuğlarımız
Bayrağımız, sancağımız tül yaparken zamanı
Zaman denen gerçeğe
Takılacak taç olsun.
Ulusumun arasında
Unutulmaz andaç olsun.

*

Onaylar kurultay, hakan önergesini
Söz olsun baldan tatlı, bilgece
Ağızlarda dil,
Gül açıp, güllaç olsun..
Diyerek
Ava çıkar hakan;
“Yaban hayvanlarını Ilısu’ya doğru sürsünler”
.....Sürsünler hele
.....Durulmasın iki eli böğründe
.....Sözlerimiz, uyuyanı
.....Uyandıran kırbaç olsun! ”

*

Ilısı derler,
Bir büyük ırmak
Hayvanları sıkıştırarak
Hakanın emriyle
Sürer suya doğru halk.

Suyu geçer hayvanların on ikisi
Her geçenin adı bir yıla ad olarak verilir.

.....İlk geçen sıçgan (sıçan) imiş
.....Senenin başı bu adla anılmış
.....Ve “sıçgan yılı” denilmiş.
.....Bundan sonra sırasıyla
.....Suyu geçen hayvanların adları

.....Verilmiş yıllara
.....'Ud yılı (öküz yılı) , Pars yılı
(bars yılı)

Taviçgan yılı (tavşan yılı) , Nek yılı (timsah yılı)
...Yılan yılı (yılan yılı) , Yund yılı (at yılı) ,
.Koy yılı (koyun yılı) , Biçin yılı (maymun yılı) ,
.....Takagu yılı (tavuk yılı) , It yılı (kopek yılı) ,
....Tonguz yılı (domuz yılı) ,
..Denilmiş

Ve

Sayı tonguz yılına varınca
Dönülerek yine sıçgan yılı başlasın..."

*

Tam on iki hayvan,
Tam on iki yıl
Kaç bin devir taş yürekle
Peşpeşine dönsün de
Ucu sivri çelik zaman
Hiç durmayan topaç olsun.
Hekimlere haber salın, durmayın
Her bir yılı on ikiye bölerek
Onikiyi onikiyle çarpınsınlar
Bitkilerin yaprağından, kökünden
Yaralara bir ömürlük
Ellerinde ilâç olsun.

Devenin sırtına çıkarsa bir fare
Suyu geçip de inmeden yere
Yavrusuna haber verin, unutman
Bu haber de farelere
Övünç olsun,
Kıvanç olsun.

Türkmen yaylasında doğan güneşleri
Toplayın gözlerden, gönüllerden teker teker
Ak topuklu bir gelinin ocağına sürün de
Al ateşler üstünde
Kızıllaşan saç olsun...

Kül görünce agnanmasın develer
Kaçmamıştır kuma hörgüçten inip sıçgan
Boşuna sinir-öfke, boşuna kin-nefret
Hoşgörüyü destan etsin ufuklar
Türkilleri bayram etsin,
Birleşsin, umut dolsun.
Söyleyin takvimlerin yaprağına
Ayrılığa tıkaç olsun.

*

-III-

Anadolu derler en parlak yıldız
Sanki Yesevinin ilindeyim ben

Bugünden yarına aşkla hazırız

Yunus Emrelerin elindeyim ben

Yağmurda türküyüz, rüzgârda hızız
Pir Sultan Abdal'ın selindeyim ben

Kurun saatleri Türklüğe kurun
Bilin ki saatin pilindeyim ben

Bir başka lisânda aramayınız
Kaşgarlı Mahmut'un dilindeyim ben

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Bahçe)

Divanü Lügat-it Türk

ÖGE-ALTUN KAN EFSANESİ

Kaşgarlı Mahmut'un kardeşiyim ben
Yazdığım her şiir ondan hatıra.
Dünyanın en güzel dili Türkçe'mle
Cihanı doldurdum birkaç satıra.

Yeryüzüne ilim irfan öğrettim
Bilim kürsüsünde yazılı adım.
Işıkla yoğruldu, aşkla sabrettim
Yırtmak karanlığı asıl maksadım.

Güngörmüş bilgeler, Korkut Atalar
Her dönem bağrımda sanki meş'ale.
Dualar, âminler içindeki yâr:
Masmavi çinide zikreden lâle.

Kaşgarlı Mahmut'un kardeşiyim ben
Dünya haritası benden sorulur.
Kubbeler, sebiller; minarelerden
İnancımın altın mührü vurulur.

Yürürüm omzumda alıç heybesi
Çin'den Viyana'ya doğru yürürüm.

Divan-ı Lügât'ın sesimde sesi
Sır çözüür, gözsüz bile görürüm

Efsâneler gönlüm, destanlar ruhum
Türküler söylerim, Anadolu'da.
Milletim ben sana kurban olurum
Öpeyim elinden şöyle bir dur da.

Gençlerim var, büyük sözü dinleyen
Kardeşim Kaşgarlı anlattı bana
Bir müfreze gençin tam ortasına
Töremizdir
Giderken savaşa tecrübe gerek,
Bir "Öge" konulmalıdır.
Zafer akıllının, zafer tekniğın
Zafer bilimin, birliğın zafer.
Kulak verelim ay oğul
Bakalım neymiş Öge ve Altun kan
Kardeşim Kaşgarlı anlatsın
Biz dinleyelim:

"Öge: Akıllı, olgun
Güngörmüş bir kişidir.
Nice gençin içinde
Hakanın kardeşidir.

Tegin'den bir kademe

Aşağıda durandır.
Düşmana darbesini
Korkusuzca vurandır.

Bu adın kökenini sizlere anlatayım;
Verin, zamanı verin, Zülkarneyn'e atayım.

Zülkarneyn'in ordusu Çin'e ulaştığında
Kim tutar ırmakları, kabından taşıtığında?
Ve bayraklaştığında Türklük denen o deha
Yıldırımdır, tayfundur; eşi gelmez bir daha.

Toplandı genç erkekler
Yiğitler bir müfreze.
Nerde yaşlı bir Öge?
Önder olsun herkese.

Savaş meydanlarında
Tecrübeli bu kişi
Kılıç çala, ok ata
Çarpışmayı bilişi.

Savurdular, bozdular öncü birliklerini
Nice mezar kazdılar, yapıp bildiklerini.
Döndü kılıç havada, bacak, kelle kopardı
Askerlerden birinin koca karnını yarıdı.
Meğer ki er, beline sarmış para kesesi

Al kan ile karışık çıktı paranın sesi.
Çil çil altın döküldü, kanla karıştı para
Tüm dikişler söküldü, tarihin göğsü yara.
Ertesi gün meydanda, görenler manzarayı
Merakla soru sordu, bırakıp oku, yayı.
İçlerinden bir yiğit demiş: “Bu altun kandır,
Gayri bu dağın adı, söylene Altundağ’dır.

Altındağ’da Altınordu at bine;
Atlarımız
Ala baharda
Albayrakla
Akça güzel ay balam...
Akça kız mı?
Hiç sormayın aman bana!
Bir Uygur güzeli ki o
Anlatılmaz, anlatamam.

Kaşgarlı Mahmut’un kardeşiyim ben
İki dil diyenler lânetim size.
Ne istiyorsunuz memleketimden?
Çekin ellerinizi üzerimizden
Bırakın, bırakın bizi bize...

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

TUTMAÇ EFSANESİ

Yakındılar açlıktan
Bitmişti erzakları.
Sanki düşecek yere
Çaresiz bayrakları.
Türk iline gelmeden
Ya kılıç, ya kındılar;
Komutan Zülkarneyn'e
El kadar yakındılar.
Diz vurdular eşiğe
Açlığı yakındılar:
“Karanlık bir diyara düştük ki perişanız,
Bitirdik ne var ise, rüzgâr dolu bir hanız.
Kalmadı dizde derman, açız, kırılıyoruz
Doğrulup da bir adım atsak; yoruluyoruz.
Ya izin ver varalım, geri gidelim geri
“Tutma aç” bizi burda, kaybettik gözden feri.”
Diyerek, eğilip yer öptüler
Komutana hep böyle yakındılar.

*

Komutan Zülkarneyn'e göre:
Bu nasıl bir çileydi, bu nasıl bir istekti?
Ocaklar, kazanlar boş, tencereler köstekti.

Karar verdi, topladı; hikmet-ül meclisini,
Sordu, danıştı. Dedi: “Neden boştur bu sini?
“Tutma aç” diyor asker, yürüyemem ben diyor
İleri gitmek nerde, sanki geri gidiyor.
Ey benim bilginlerim, en akıllı dostlarım!
Çare bulun bu derde, yollar kalmasın yarım.”

*

Birkaç gün sonra meclis, toplanmıştı yeniden
“Tutmaç” diye bir yemek, her üyenin dilinden...

Diyorlardı ki:

“Bu yemek,
Vücuda güç, yanaklara renk verir.
Hazmedilmez çabucak
Suyu bile içilir.
Türk mutfağının
İyi bilinen
Bir örneğidir.”

*

Türk mutfağı, dünyanın en özel mutfağıdır,
İnsan ayırt etmeden sağlık, lezzet dağıtır.

Misafir ağırlamak, aç doyurmak ilkemiz
Gelinlerin yüz akı, pırıl pırıl, tertemiz.

Çatal, bıçak, kab kacak; aş, ekmek, kepçe, kazan
Bacadan çıkan duman, der ki helâlden kazan.

Nice sofrâ süsleyen, nice karın doyuran
Namımızı dünyaya, tarihlere duyuran.

Her iklime, bölgeye; her ağza bin bahar
Eşi bulunmaz cemre, Türk ilinde mutfak var.

Tencere, tas, tavamız, beslenmek bir davamız
Mutfağımızla güzel, misler gibi yuvamız.

Gençlik ve zindeliktir, kaynağı güç-kuvvetin
Önemli kültürümüz, dermanı göz ve dizin.

Ruhudur anaların, gururu bacıların
Vücudun ilâcıdır cevabı sancılarının.

Bayram eder damaklar, iner mideye sır
Türk mutfağı, dünyanın en güzel mutfağıdır.

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

BÖKE EFSANESİ

Kalpak da bizim, sarık ta,
Söz konusu vatan olunca
Gerisi teferruattır.
Yedisinden yetmişine
Dağlarıyla, taşlarıyla bu yurt
Durur kıyama...
Şüheda bile takar süngüyü
Fırlar kabrinden..

*

Sığıp Yaradan'a, yüklendiler düşmana
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.
Bir anda yetiştiler dua dua her yana
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Süngü, bomba, top, tüfek; iman dolu bir yürek
Kibleye yönelerek, Yaşasın yurt diyerek
Ezan, bayrak, vatana, can verdiler gülerek
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Dediler: “Peygamber’in övdüğü millet biziz,
Bu topraklar, bu gökler bizimdir, bu su, deniz
Emrinde Atatürk’ün ya Gazi, ya şehidiz...”
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Şahin Bey, Kara Fatma, bizdendir Sütçü İmam
Efelerle, seğmenle kadromuz oldu tamam
Evliyâlar, erenler; üstelik Hacı bayram
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Bir duayla dağları yerlerinden söktüler
Düşmanın tepesine ölümüne çöktüler
Düştüler peşlerine, Akdeniz’e döktüler
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Ana, bacı, kız, kızan yürüdü peşlerinden
İlham aldı Mehmetçik parlak güneşlerinden
Isındı geceleri “amin” ateşlerinden
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

Her köyden, kasabadan, koşup Kemal Paşa’ya

Dediler, emrindeyiz; Türk'ün adı yaşaya
Yürüdüler kağnıyla, atla, bazen de yaya
Kurtuluş savaşında sarıklı mücahitler.

*

Muhammed-el Kaşgarî
Sayıca kalabalık düşman yenilir neden?
İşte bu soruya “Böke” maddesinde vermiş cevap;
Anlatıp destan eylemek, bize de olsun sevap.

*

“Yetti başlıg yel böke
Yedi başlı ejderha”

*

Bu sözcükle savaşçı tanımlanır, ad alır
Yabaqu şeflerinden biri: Böke Budraç'tır.
Yüce Mevlâ, Yaradan,
Bu kâfirin sonunda, tam yediyüzbin kişilik ordusunu
Gazi Arslan Tekin'in kırkbin Müslüman askerine
Yenik düşürmüştür.
İman, inanç derler
Dağı deler.
Azim, ilke, birlik derler
Azı çok edip, çoğu eler...

Der ki Kaşgarlı'm
“Sordum;
Bu savaşa tanık olanlara,
Dedim:

-“Çokça olmasına rağmen düşman birlikleri
Sebebi neymiş, aza yenildikleri? ”

Dediler:

-“Biz de buna şaştık
Tutsak olan zındıklara
Kalabalıktınız, neden bu bozgun?
Neden mağlup oldunuz, neden?
Diye sorduk.

Kâfirin askeri, aynen şöyle dedi:

-“Davullar çalınıp borular ötmeye başladığında
Önümüzde boydan boya uzanan bir dağ gördük,
Yemyeşildi, gökleri kaplıyordu.
Üstünde sayısız kapı vardı dağın
Açılan her kapıdan üstümüze
Ateşten oklar yağıyordu.
Sersemledik, kaldık orda
Ve
Yenildik “ dediler...

*

İşte olay bu,
Kaşgarlı ekler:
-“Bu, sevgili Peygamber’imizin
İnananlar için sürüp gelen
Çağlar çağı sürececek olan
Bir mucizesidir.
Böyle biline...”

*

Biz de deriz ki:

Kalp da bizim, sarık ta,

Söz konusu vatan olunca

Gerisi teferruattır.

Yedisinden yetmişine

Dağlarıyla, taşlarıyla bu yurt

Durur kıyama...

Şüheda bile takar süngüyü

Fırlar kabrinden..

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

BUKUK EFSANESİ

Gözümde durmaktadır, fakire, fukaraya
Bayram sabahlarında ekmeğini bölüşün.
Bin tebessüm baharı serpiştirir araya
Nasrettin Hocamızın anlattığı güldüşün.

Işıklar iğne ucu, söyle nasıl çuvaldız?
Kaç bin yıl ötelerden ışık gönderir yıldız?
Atom içi çekirdek, sonsuz boşlukta bir hız
Çözülmez bilmeceleler, düşün Allah'ım düşün.

Ölüyüz şehirlerde, yer altında diriyiz
İçi boş bir ağacız, güya sözde iriyiz
Vur patlasın çal oyna, bir camın esiriyiz
Parçalansın şom ekran, yoksa adam-ı düşün!

Türküleri değil de insanları yakanlar,
Günlük güneşlik göğse karanlığı çakanlar,

Yetim ile yoksula tepelerden bakanlar
Fazla yukarda durman, biraz ařađı dűřűn.

űnlű olmak isterdin kaldın mı tek başına?
Hırsı, kini, űfkeyi nakışladın işine
Çevirip koltuđunu sađa, sola boşuna
Ham hayálller emerken dalıp gűrdűđűn dűř, űn.

Yıkıldın yalanlarla, yeni baştan yapıldın
Elden ele dolařan műhűr yemiř bir puldun
Yalancıydı aynalar, řan, řűhrete kapıldın
Diyemedin nedense, gayri yakamdan dűř, űn!

Yunuslayın omzuma alıverdim heybeyi
Biraktım caddeleri oldum artık ev beyi
Diz çűkűp bir eřiđe ettik kutlu tűvbeyi
Çıkarın adımızı kirli hesaptan dűřűn!

Neler neler anlatır, destanlar, efsâneler?
Kařgarlı Mahmut derler zamanı bűyle eler.
Adem elması neymiř űđrenelim beraber?
Unutmasın takvimler ebcedle tarih dűřűn.

*

Adem elmasının iki yanında(*)
Bir parça deriyle et arasında
Fergana'da şıqını'da oldukça yaygın
Nesiller muzdarip bu řiřkinlikten.

Öylesine şişkin bazılarında
İmkânsız kendi göğüslerini
Yahut da ayakuçlarını
Görmeye engel
O kadar
Büyük
Yük...

Anlatırlar:

Geveze kâfirmiş bizimkiler
Günlerden bir gün
Allah'ın Muhammed Peygamberi(s.a.v) 'nin
Sahabesi akın etmiş onlara.
Bizimkiler,
Yani atalarımız
Gür sesleriyle haykırarak
Çığlıklar atarak
Baskın düzenlemişler gece.
Bozguna uğramış
Sahabenin ordusu.
Ulaşmış bu haber Hazret-i Ömer'e
Ve ilenmiş Ömer...

Bu boğaz konusu
Ondanmış meğer.

Anlatıp gelirler nesilden nesile
Bu öyküyü böylece.

Bugün evet bugün
Gür sesli tek insan yoksa içlerinde
Sebebi budur.

İşte Kaşgarlımın “bukuk” diye yazdıkları bunlardır.
Hikmet vardır nice hikmet içinde
Hele bir dinleyin, kulak verin birazcık
“Bukuk, bukuk” diye inleyen gırtlak
Dünya misal, neden yusuvarlak?
Efsâne, efsâne demetleyelim,
Bunu da biz ekleyelim:

“Hayvanlardan birisi
Hakim olamayıp nefesine,
Yasak elmalardan birini
Koparmış koparmasına,ancak
Ağaç solup toza dönmüş...
Korkmuş, ürkmüş hayvancağız
Titremiş koşa koşa
Hazret-i Adem’in yanına gelmiş
Anlatmış olanları.

Adem babamız,
Acımış o hayvana

Kanıtı yok etmek için
Yutuvermiş elmayı.
Ve elbette
Kalıvermiş elma boğazında.

Adem elması diye
İşte buna derler dostum...

*

“Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler...”
Biz anlattık, söyledik
Teşekkür ederiz
Hanımlar, ağalar, beyler
Cümlenize...

Mustafa CEYLAN

(*) Adem elması:Gırtlak çıkıntısı

(GÜLCE-Buluşma)

Divanü Lügat-it Türk

ÇİĞİL EFSANESİ

Türkçe: Bizi var eden,
Daim bahtiyâr eden.
Şu güzelim ülkeyi
Eşsiz bir diyar eden.

Türkçe: Dil çimentomuz
Dimdik, ayakta, sonsuz
Birliğe ve dirliğe
Saf saf ve omuz omuz...

Türkçe: Karanlık yırtan,
Türkçe: Barış fıskırtan.
Başka dile özensen
Türkçe der: Utan, utan!

Türkçe: Esenlik, umut
Türkçe: Bal damlatan dut.
Öğrenci, öğretmende
Türkçe: Kaşgarlı Mahmut.
Sil!
Durma
Sil hemen!
Ayrılığı

Kaldır aradan,
“Sen, ben” deme, “biz” de
Düşmanı sevindirme
Sen yiğitsin, sen asil!
Sahip çık ki diline
Olmayasın sefil.
Aman dikkat et!
Alma mendil,
İyi bil
Türkçe
Dil! ..

Türkçe'nin ilk lügatı Divan ü Lügat it Türk
İki menkıbe ile on efsâne getirmiş.
“Bunları birer birer çevirip manzumeye
Ondan sonra yanıma koşa koşa gel” demiş
Pirimiz, üstadımız Mahmud el Kaşgarî'miz.
Demiş ya;
Biz de aldık kalemi ele
Kapılmadan yaban sele
Yazmaya başladık
Başladık ya
Sıra geldi Çiğil Maddesine
Görelim ne demiş dilimizin mimarı
Dinleyelim olmaz mı?

Der ki:

Üç Türk taifesinin adına derler Çiğil

Birincisi:

Barsgan'ın ötesini

Yurt edinmiş göçmen bir halk.

İkincisi:

Talas kente yakınca

Daracık bir bölge ki

Toz, toprak, biraz da kil

Adı Çiğil...

Zülkarneyn'in ordusu

Geldiğinde bu yurda

Çeşmesini bulutlar

Açıvermiş yollara.

Yollar, yollar çamurdan

Yollar, yollar geçitsiz.

Bunu gören Zülkarneyn:

“İn çügüne ast” demiş(*)

Ve eklemiş emrini

“Bu yere kale yapın

Ya da bir bina çabuk! ”

Yükseltmişler kaleyi

Hem de kısa zamanda.

Elbette ki adına

Demişler “Çiğil Kale”

Bu tarihten sonra, bu yerde oturanlara
Çiğil denmiş ay balam, savaşı bir il Çiğil.
Dil aldım Kaşgarlı'dan burcu burcu Türkçe dil
Sakin ola özenip gayriye verme meyil.

Üçüncü Çiğil taifesiye:

Kaşgar'da birkaç köyde yaşamaktalar çil çil
Bu köylerin halkı da, göçebedir, göçmendir.
İki çadır bir direk; tuğla, taş, toprak değil.
Özel bir üslûb ile giyinir insanları
Çiğil üslûbu derler, moda diye bak, eğil.
Ceyhun'dan yukarıya, Amuderya'ya kadar
Çiğil Türklerine tapuludur bunu bil! ..

*

Türkçe: Kimlik belgemiz

Türkçe: Lisan tertemiz

Türkçe: Ana, baba, yâr

Oğul, evlâd, ata, biz.

Türkçe: Has şiirimiz...

Mustafa CEYLAN

(.) "İn çüğüne ast": Bu çamurdan kaçış yok, bu nasıl
çamur.

(GÜLCE-Bahçe)

Divanü Lügat-it Türk

CİN EFSANESİ

Cin çivi

Çivi cin...

Kaşgarlı anlatıyor:

....."Bir savaş durumunda

.....Ordulardan evvelce

.....Cinler çarpışmış

.....Ülkesi için.

Cinlerin savaşında

Hangisi kazanırsa

Ertesi gün mutlaka

Aynı ülke ordusu

Galip gelirmiş.

İddia bu

Cin çivi

Çivi cin...

Cenkten önceki gece

Çıkmazmış çadırından

Türkün yiğit askeri

Cinlerin oklarından

Korunmak için.

Yaygın bir inanç işte

Cin çiwî

Çiwî cin...

*

Zafer, bir gece evvel; son taktik, son plandır

Her yürekte bir iman, imansa komutandır.

Ertesi gün buluşur orda mânaıyla madde

Kahramanlık türküsü söyleterek serhadde.

Süngülerin ucundan görünüz kâinatı,

Çift değirmen taşıyla öğütünüz hayatı.

Varın çözün bu sırrı, uzuyorken boyunuz

Eşyanın gömleğini elinizle soyunuz.

Bir komutan emriyle vurulun göğsünüzden

Filim şeridi ömür, aksın, göz önünüzden

Dolu yağmasın diye demir atın dışarı

Çaput bağlan türbeye, bel ki orda başarı

İşte toplumsal kaygı, içinde vardır saygı

Bir bilinmez yazgıdır, alınlarda bu yazgı.

Sırla dolu zerreler,

Kürreler sırla dolu.

Atomdan devasa sistemlere

Dönüş ve kıvranışa kadar.

Bitki, hayvan ve eşya

Görünen, görünmeyen

Bilinen, bilinmeyen

Zikrin halkasında her şey;
O sebeple susmuşum
O sebeple arınmışım, yunmuşum...
Bir ocağın alevine atmışlar
Yanmışım, kavrulmuşum...
Kaybettikçe savrulmuş
Yanardağ olup hakikat göklerine
Püskürmüş, kudurmuşum.

*

Çiwi cin
Cin çiwidir...
Batıldır battal değil, ne desek bilmiyorum
Çok nazik bir husustur, yapamam asla yorum
Tutmayın ey seneler, iklimler; tutmayın beni
Kaşgarlı'nın yolunda emekliyorum...

Mustafa CEYLAN

(GÜLCE-Buluşma)